

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm II. Accedens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

eum ea absque necessitate facta prodigalitas ac veluti donatio, seu renunciatio juris videri possit, quæ absque mandato speciali procuratori non competit, potest enim dicere dominus, quod procuratorem miserit ad litigandum, non ad liti renunciandum, aut condonandum.

9 Præterea ex facto procuratoris illicito, aut pœnæ obnoxio, non obligatur dominus, ut docet *Barol. in cit. l. 1. n. 5. ff. Si quis jus dicenti*. Abbas & Felinus hîc, circa secundum membrum: quia præsumitur excedere fines mandati. Exempli causâ, si procurator generaliter constitutus ad eligendum, personam indignam elegerit, dominus non incurret pœnam c. *Cum in cunctis 7. de elect.*

Verum tamen, quod de pœnâ dixi, limitari debet, quod dominus à procuratore ad pœnam conventionalem obligari possit, si talis pœna communiter adici solet conventioni. ut *Felinus hîc docet n. 10*. Sic v.g. Legatus ad componendam pacem missus, consentire potest in pœnam fœderis transgressorii statuendam; quia generatim loquendo dominus mandasse censetur, ut actus expediatur, sicut communiter expediri solet.

CAPITVLVM II.

Accedens.

PARAPHRASIS.

Archiepiscopus Tyrenensis à Pontifice tres iudices impetrauit super causâ restitutionis contra Plebanum S. Marci, sed Plebanus noluit respondere, appellans ad sedem Apostolicam: Iudices cum Plebanum contumacem viderent, testes ex parte Archiepiscopi productos receperunt, & cogere voluerunt Plebanum, ut ad depositiones testium responderet; illo autem recusante, processerunt ad sententiam definitiuâ, possessionem juris parochialis adiudicantes Archiepiscopo, cumq; integrè restituentes prohibuerunt, ne quis in posterum possessionem eius turbaret. His cognitis respondit Innocent. III. se cassare iudicium sententiam, imò verò cassam & inanem de-

clarare, eò quod Plebanus justè appellauit, & iudicium declinavit, quando notorium erat, quod duo iudices essent Suffraganei Archiepiscopi, ideòque Plebano suspecti. Accedebat, quod prius rescriptum ad iudices per veri suppressionem obtentum fuerit; tamen si verò ponamus appellatione friuolam fuisse, tunc iudices contra reum potuissent fortasse propter contumaciam procedere ad excommunicationem, tamen definitiuam sententiam ferre nequaquam potuerunt ante liti contestationem, quare mandat Papa, ut Archiepiscopus Ecclesiæ S. Marci instrumeta & alia omnia, quæ occasione eius sententiæ per se vel per alios occupauit, plenè restituat.

S Y M M A R I V M.

1. Ecclesia per negligentiam intermittens iura sua exigere ab Ecclesia sibi subiecta, ideòq; constituta in quasi possessione immunitatis, illa petere potest, ut ex iudicis officio restituatur ad integram possessionem.
2. Subinde liti contestanda etiam est, si iudicis officium imploratur.
3. Littere subreptitiæ censentur, si in ijs subicitur exceptio dilatoria.
4. Exceptio dilatoria causam notoriam continens non debet specificè in iudicio obijci.
5. Extincto jure reddenda sunt instrumenta.

NO T. I. Si Ecclesia per negligentiam intermittat iura sua exigere ab Ecclesiâ sibi subiecta, ideòque hæc constituat in quasi possessione immunitatis, illa petere potest, ut ex iudicis officio restituatur ad integram possessionem. Ita Hostiensis apud Abbatem hîc. n. 8. & facit ad hoc cap. *Redintegranda. 3. causa 3. q. 1. iuncta Gl. verb. aut dolo*, & tradit ibi Archidiaconus, quod Ecclesia, si possessionem aut quasi possessionem rei aut juris sui amiserit, per simplicitatem juris Canonici petere possit restitui se iudicis officio, dummodò præscriptio cum bonâ fide completa non sit. Glossa tamen hîc, Abbas & alii existimant, in casu huius capituli actum fuisse *interdicto possessorio unde vi*, ideòque colligunt, quod etiam in iudicio possessorio, si magni aut non facilè reparabilis præ-

Tuæ.

PARAPHRASIS.

Si Reus ante litis contestationem contumaciter se absentet, tum actor in possessionem rei petitiæ causâ custodiæ mittendus est, sin autem talis causa non sit, in quâ missio in possessionem fieri queat, vt si de adulterio agatur ad separationem tori, tunc per censuram Ecclesiasticam compelli debet, vt in iudicio se sistat ad litem contestandam.

S V M M A R I V M.

1. Contumax quis dicatur.
2. Remedia & pœna decreta in Iure contra contumacem.
3. Si lite non contestatâ missio in bona rei contumacis decerni nequit, ulterius procedi in causa non potest, sed contumax erit excommunicandus; secus est in actore.
4. Si causa beneficalis sit, vel de electione, aliâque simili agatur, qua ob periculum mora citò expediri debet, reo seu possessore contumaciter absente, procedi potest ad sententiam definitiuam.
5. Idem fieri potest si post litis contestationem pars litigans, & ipse reus se absentet.

Pro intellectu huius Capituli adverte 1. I quòd contumax dicitur, qui tribus editis, vel vno, vice trium citatus non comparuit. *l. Contumacia. 53. ff. De re iudicatâ.* Est autem alius verus contumax, si quis personaliter citatus sit, vel citatio facta ad domum eius, aut publicas valuas ipsi iatimata seu cognita fuerit. Alius contumax fictus, qui citatus est per edictum affixum ad domum eius, aut valuas, sed nescitur, an citatio ad ipsum peruenerit. quâ de re *Bart. in l. ult. ff. De in integrum restitut. Zabarella, Marant. de ord. part. 6. memb. 2. vbi de contumacia. n. 36.* vbi bene monet, intelligenda hæc esse de citatione cogente ad comparendum, non de citatione voluntariâ, quâ significatur alicui, vt veniat

præiudicij sit, lis contestari debeat, & ordinarius processus obseruari. Quod licet secundum se verum sit, & tradatur à Glossa in *c. Consultationibus. 10. verb. Nisi is. de officio delegati*, tamen textui nostro casus is non congruit, tum quia nulla omnino de spoliatione actio fuit, tum quia in fine dicitur: Ecclesiæ S. Marci instrumenta &c. restituenda esse, ergo de iuribus parochialibus, & non de spolio plebani agebatur.

2. NOTANDVM II. Quandoque etiam lis contestanda est, si iudicis officium implore-
retur, vt hîc ad restituendam amissam possessionem, quia cum deficit actio, officium iudicis loco actionis est,

3. NOT. III. Literæ subreptitiæ censentur, si in ijs subticetur exceptio dilatoria, v. g. quòd iudex impetratus sit suffraganeus aut Vicarius Archiepiscopi impetrantis, si tamen nihil contra eas excipiatur, processus valet, vti notat hic *Abbas n. 7. gl. in c. Ad audientiam. 31.*

4. NOT. IV. Si exceptio dilatoria v. g. iudicis reculatoria causam notoriam habeat, necesse non est eam specificè obicere in iudicio, sufficit dicere, se non obligatum respondere, vel se absentare; si tamen nihil obijciens responderet, & litem contestaretur, processus valeret, nec postea exceptio obijci posset, quia censeretur renuntiâsse juri suo.

5. NOT. V. Cum princeps in rescripto ait, se actum aliquem cassare, interdum explicari debet iuxta materiam subiectam, se ipso jure cassum & inanem esse declarare, ita sumitur etiam ex *c. Scriptum. 40. de elect. ibi; plebani electione cassatâ*; intelligi enim debet, vt cassa declarata.

6. NOT. VI. Extincto jure per sententiam condemnatoriam aut absolutoriam, vel per solutionem debiti, reddenda sunt instrumenta, cum nihil profint parti, & si penes ipsam maneant, alteri damno esse possunt. *l. 2. Cod. De conditione ex lege. cap. Ecclesia 4. innôta Glossa vt lite pendente.*

& tradit *Abbas hic*

n. 11.